

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 45

van **KATIA SEGERS**

datum: 20 oktober 2017

aan **SVEN GATZ**

VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Beeldvorming van vrouwen in de media - Onderzoeksprojecten en initiatieven

Na alle getuigenissen uit Hollywood over seksisme en machtsmisbruik, kwam er een vloedgolf van gelijkaardige verhalen. De hieropvolgende hashtagactie #metoo bleef ook in Vlaanderen niet onopgemerkt.

In 2016 kaartte het tijdschrift Rekto:Verso de problematiek overigens reeds aan in het artikel 'Seksisme in cinema uitgelicht'. De reportage in kwestie schenkt zowel aandacht aan seksisme achter de camera als op het scherm. Als uitgangspunt neemt men de officiële 'Bechdeltest', een test die oordeelt dat een film vrouwvriendelijk is wanneer er minstens twee bij naam genoemde vrouwen over iets anders praten dan mannen. De gerelateerde databank (<http://bechdeltest.com/>) verzamelt 7411 films, waarvan maar liefst 42,2 procent de test niet doorstaan en als seksistisch geklassificeerd worden.

Al te vaak worden vrouwen door filmmakers louter als lustobjecten voorgesteld, maar algemeen kan men stellen dat de evenwichtige en representatieve beeldvorming van de vrouw voor alle media een belangrijke uitdaging vormt. Dagelijks worden we geconfronteerd met de onrealistische wijze waarop vrouwen worden voorgesteld in de audiovisuele media, geschreven pers, reclame, en ook in games. Het bijna systematische gebruik van photoshop leidt bij jonge meisjes en vrouwen tot onrealistische verwachtingen inzake het schoonheidsideaal. Dat leidt in sommige gevallen tot een vertekend zelfbeeld en bijbehorende psychologische problemen, waaronder eet- en andere stoornissen. Tegelijkertijd geeft het ook veel jongens een verdraaid beeld van de evenwichtige positie van de vrouw in de samenleving.

In de commissie Media wisselden we twee jaar geleden al van gedachten over deze problematiek (28 mei 2015). De minister schetste toen de lopende onderzoeksprojecten hieromtrent en wees ook op het potentieel dat MediAcademie/MediArte, het Kenniscentrum Mediawijsheid en de VRT hebben inzake sensibilisering rond niet-stereotiepe beeldvorming van vrouwen in de media.

1. Wat zijn de belangrijkste conclusies van de onderzoeksprojecten, die sinds 2015 zijn afgerond? Kan de minister tevens een overzicht geven van de projecten die momenteel nog lopen?
2. Welke initiatieven zijn sinds 2015 rond deze problematiek ontplooid, respectievelijk door het Kenniscentrum Mediawijsheid, MediAcademie/MediArte, de VRT, en eventueel andere organisaties die onder het beleidsdomein van de minister vallen?

3. Welke visie ontwikkelt de minister zelf rond de rol van de media in het doorbreken van de stereotiepe beeldvorming van vrouwen? Hoe speelt hij hier momenteel beleidsmatig op in en hoe wil hij dit in de toekomst uitwerken?

ANTWOORD

op vraag nr. 45 van 20 oktober 2017

van **KATIA SEGERS**

1-2. VRT

De VRT streeft naar niet-stereotiepe, genuanceerde en neutrale beeldvorming ten aanzien van alle bevolkingsgroepen. Ten aanzien van de beeldvorming over mannen en vrouwen geldt dit ook.

Bij briefings aan programmamakers, workshops, concreet advies,... waakt de VRT daar telkens nauwgezet over.

Dat aan de beeldvorming over vrouwen gewerkt wordt, blijkt bijvoorbeeld uit de toegenomen aandacht voor sporten met vrouwen en het toewijzen van sterke hoofdrollen in fictiereeksen aan vrouwen in fictie.

De VRT heeft geen specifiek onderzoek naar beeldvorming over vrouwen gevoerd.

Elk jaar voert de VRT wel een diversiteitsonderzoek (monitor diversiteit) over de aanwezigheid van specifieke bevolkingsgroepen (dus ook van vrouwen) in de uitzendingen. Jaarlijks worden die resultaten besproken met de VRT-directie en het management van elk aanbodsmerk. In de jaarlijkse actieplannen van de VRT-netten is 'het in beeld brengen van voldoende vrouwen op een niet-stereotiepe manier' een blijvend aandachtspunt.

Met diverse belangenverenigingen heeft de VRT geregeld informeel contact over de beeldvorming van bevolkingsgroepen (waaronder vrouwen).

Mediarte

In het najaar van 2016 lanceerde mediarte een dossier rond diversiteit op haar website. Deze werd opgesplitst in een onderdeel 'diversiteit op de werkvloer' en 'stereotiepe beeldvorming'.

Hoewel diversiteit hierbij in brede zin werd aangepakt, zowel op vlak van origine, mensen met een beperking, gender, kwam hierbij ook de beeldvorming rond vrouwen aan bod, o.a. in de video 'Kom uit uw kot' waarin Elke Jeurissen van Straffe madammen spreekt over de zichtbaarheid van vrouwen in de media en Céline De Waele van Hakuna Casting over die van minderheden. Verder bevat het dossier ook uiteenlopende artikels en tools, zoals de fiches van VRT die richtlijnen voor mediamakers bevatten.

Bovengenoemde content wordt regelmatig geheractiveerd via sociale media en ook is het de bedoeling deze content verder aan te vullen met bijvoorbeeld nieuwe artikels, video's of andere content.

Wat betreft diversiteit op de werkvloer volgt mediarte steeds ook een meer inclusieve benadering, zoals in de clips rond knelpuntberoepen in de media waarbij, voor de technische functies, de nadruk lag op vrouwen in deze functies. Het doel van deze clips was dat deze vrouwen als rolmodel dienen voor jonge vrouwen die hun beroepskeuze nog moeten maken en hen op deze manier (meer) bewust maken van

hun mogelijkheden. Vrouwen in technische STEM/STEAM beroepen zijn namelijk nog steeds in de minderheid.

In al haar acties probeert mediarte deze inclusieve benadering te integreren om op die manier de beeldvorming meer in evenwicht te krijgen. Op vlak van diversiteit in het algemeen, maar zeker ook op vlak van gender.

Kenniscentrum Mediawijsheid

Het Kenniscentrum Mediawijsheid pakte tussen 2015 en nu de representatie van vrouwen in de media niet als apart thema op. Het pakte wel verschillende thema's aan die met deze vraag verband houden.

- Sexting/liefde op het internet: in de uitgebreide aandacht die het Kenniscentrum besteedde aan sexting en liefde op het internet en cyberpesten, onder andere met de recente lancering van sexting.be, kwamen onder andere de effecten van porno (<https://mediawijs.be/dossiers/dossier-liefde-internet/relaties-en-seksualiteit-krijgen-nieuwe-dimensie-wereld-online>, <https://www.medianest.be/porno-kijken-schadelijk-voor-mijn-tiener>, <http://mediawijs.be/mediabank/jongeren-die-naar-porno-kijken-leggen-ander-seksueel-traject-af>, <http://mediawijs.be/mediabank/hoe-ervaren-jongeren-de-invloed-van-pornografie>), slutshaming (<https://mediawijs.be/dossiers/dossier-cyberpesten/bijna-1-5-tienermeisjes-krijgt-te-maken-slut-shaming-sociale-media>), de (te) grote aandacht voor sex in de media (<https://www.medianest.be/er-niet-teveel-aandacht-voor-seks-de-media>) aan bod.
- In de databanken op www.mediawijs.be vind je tools en mediafragmenten gerelateerd aan gender en beeldvorming, zoals:
 - o <http://mediawijs.be/mediabank/colin-stokes-hoe-films-lessen-mannelijkheid-geven>
 - o <https://mediawijs.be/praktijken/gender-the-blender-internationale-jongerenthiller>
 - o <https://nohate.mediawijs.be/praktijken/gender-the-blender-internationale-jongerenthiller>
 - o <https://nohate.mediawijs.be/tools/niet-normaal>
 - o <https://nohate.mediawijs.be/praktijken/sowhat-the-gayme-spreekspel>
 - o <https://nohate.mediawijs.be/tools/vies-wijf>
 - o <https://nohate.mediawijs.be/tools/wat-gay-21-vragen-over-holebi-zijn>
- Veel van deze tools werden in de website opgenomen in het kader van de No Hate Speech Movement die het Kenniscentrum voor de Raad van Europa in Vlaanderen coördineert. Op nohate.be en in het kader van Alternarratief bracht het Kenniscentrum heel wat materiaal samen over hoe je kunt reageren op hatelijke opmerkingen en ontwikkelde met partners nieuwe educatieve werkvormen hiervoor.
- Mediawijs ondersteunde in 2015-2016 en 2016-2017 de Weetewa vloggerswedstrijd. In 2015-2016 was dit samen met Sensoa, RoSa, Mediaraven en MNM over lichaamsbeelden in de media, in 2016-2017 over online haatspraak met De Ambrassade, Mediaraven, MNM en YouTube.
- Specifiek voor representatie concentreerde het Kenniscentrum zich eerder op mensen met een migratieachtergrond, gezien de prioritaire actie die daarover in het Actieplan tegen Radicalisering ... stond voor media, o.a. met rePresent.

3. Bij het nemen van beleidsmaatregelen om stereotypering tegen te gaan in de media moet ik rekening houden met de vrijheid van omroep die een emanatie is van de vrijheid van meningsuiting. Over de inhoud van de mediaberichtgeving mag ik me dus niet uitspreken.

Mijn belangrijkste hefbomen situeren zich in het beleid dat ik voer via de ondersteuning van Mediarte, van het Kenniscentrum Mediawijsheid, via de beheersovereenkomst met de VRT alsook de mogelijkheid tot monitoring via het Elektronisch Nieuwsarchief. Dit wil ik in de toekomst verder zetten. Ik beschouw ook wat de Raad voor de Journalistiek doet op het vlak van deontologie en de waakhondfunctie die die heeft, belangrijk.